Digitized by SVOBODA-NEWS.COM



SWOBODA

Рік XVIII. Ню Иорк, Четвер, 22-го септембра 1910. Число 38. Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, September 22, 1910. No. 38.

Старий Край до своїх Братів і Сестер в Америці.

Дорогі наші, рідні!

Ви певно згадуєте нераз ту хвилю, коли покидали рідний свій край. З яким великим смутком і жалем Ви пращали його, їхали гень за море шукати кращої долі. Нам лишили Ви свої сльози і тугу за Вами — а самі забрали з собою грудку рідної землиці, зрошеної потом, кровю Ваших рідних.

Ми тою грудкою коханої землиці по віки звязані з собою, звязані однаково безмежною любовю свого народу, смутком над його недолею, і обовязком праці і жертв для нього.

Зворушаючі докази сеї тісної звязи даєте Ви часто і своєю богатою жертвенностю і своєю богатою співучастю у всяких моментах нашого народного життя. Ви радієте і сумуєте все разом з нами. І се дає нам право відкликнути ся нині до Вас в справі, яка в житю кождого народа перша і найважнійша, а саме в справі школи.

Школа, сеж будучність народа. Яка школа, яке виховане, таке і поколіне, така і будучність народа. Стан українського шкільництва в Галичині невимовно сумний. Народних шкіл маємо за мало, тай ті, що є не дізнають такої опіки, щоб несли в народ сьвітло науки, вони часто є місцем, де ломлять дитину, виховують в погорді і ненависти до усього, що рідне, ополячують. Не маємо ні одної школи виділової, ні одної учительської семинарії, ні одної школи реальної, усього 6 руських ґімназій; не маємо університету, тої найвисшої сьвятині науки. У нас одна ґімназія припадає на пів міліона душ, тим часом коли польский нарід має усе — у нього одна ґімназія припадає на 51 тисяч душ. Не забуваймо кромі того ні на хвилю про сильну орґанізацію шкіл приватних, на які Поляки складають міліони і ними у руській частині краю винародовлюють молоде поколіне, підтинають нас в самім коріни нашого національного житя.

Хвиля грізна. Сидіти далі тихо і бездільно, значилоб легкодушно і з рабським спокоєм вичікувати повільної а певної смерти народу. Ту мусить наступити сильна і з'орґанізована праця в напрямі самооборони і самопомочи.

Заки буде в нас така сила політична, що приневолимо і краєве і центральне правительство дбати як слід про культурні потреби нашого народу, мусимо поки що дбати про себе самі, мусимо увесь засіб сил і жертвенности віддати для ратованя нашої національної сили і істнованя через орґанізоване як найбільшого числа приватних українських шкіл народних і середних.

Нарід грозу хвилі зрозумів. Сьогодня скрізь по Галичині несеть ся поважний голос вічевого дзвону, що закликає до праці і жертв в користь рідної школи, в імя національно сьвідомого, ідейного і патріотичного вихованя грядучих поколінь.

За останні три роки повстало в Галичині шість приватних українських ґімназій — в Рогатині, Яворові, Копичинцях, Городенці, Буськy і Збаражи, а коли додамо до того і приватну учительську жін. семинарію у Львові і приватні школи народні, то зрозуміємо, що держава культурних потреб нашого народу не заспокоює, що нарід брак і потребу своїх рідних шкіл болючо відчуває і на разі сам старає ся їх заспокоїти.

Але удержане тих шкіл, се річ найважнійша, а заразом і найтяжша.

Нарід найбіднійший в цілій Австрії, без великої посілости, без великого промислу, без богатого купецтва — нарід сільських і міських пролєтарів та бідної працюючої інтелїґенції, пертий непереможною жаждою сьвітла і культури взяв на себе. дуже тяжкий обовязок.

Правда, жертвенність наша прямо незрівнана, нею ми двигаємо ся і ростемо політично, культурно і економічно.

Се вводить в подив наших ворогів і підсуває брудні і негідні інсинуації, що нас ратують пруські марки.

Правда, на приватні наші школи пливуть богаті жертви, складає з правдивим самовідреченєм і інтеліґент і селянин і робітник і міщанин, складає і богатший і найбільший нуждар, складають і старші і діти. Ні достатків, ні вигід ми не знаємо, останнє віддаємо для сьвятої цїли народної. Та того ще за мало, а помочи ні з відки.

Рідні брати і сестри! До Вас, що живете в кращих обставинах — до Вас, що не знаєте горя і недолї свого народа — до Вас, що не пропадаєте під тягарем державних і народних податків, наш горячий зазив наша просьба — благанє.

Зрозумійте нас, пригадайте собі на хвилю свою рідну землю, так Вам дорогу і бідну, пригадайте собі своїх обездолених братів — відчуєте грозу хвилі і велику вагу нашої роботи — спішіть нам в поміч в борбі за рідну школу, за будучність народу. Не жалійте хоч і найбільших жертв в грошах на справу, на яку ми в Галичині віддаємо останнє, за яку віддають в жертву своє, молоде житє сини нашого народу.

Усе і всюди, при кождій нагоді, нехай стоїть Вам перед очима своя рідна школа, нехай вона займає заєдно Ваші уми, ворушить серце до як найбільшої жертвенности. Складайте, хто що може, бо і найдрібнійша жертва для нас важна. З'орґанізуйте центральний шкільний комітет, який би розвинув широку і плянову акцію в напрямі збираня фондів на рідну школу в Галичині, орґанізуйте комітети по ріжних місцевостях, розвиніть в сім напрямі як найбільшу аґітацію, захопіть своєю акцією усі верстви нашого народу в Америці без огляду на стан, пол і вік. Робіть все, що зможете, а робіть як найбільше.

Ждемо!

Датки належить висилати на центральний Фонд „Рідної Школи" під зарядом Краєвого Шкільного Союза до товариства „Дністер" у Львові, ул. Руска ч. 20, ч. книжочки вклад. 6800.

Кромі того, хто близше звязаний з повітами, де повстали наші приватні ґімназії, може і повинен висилати і складати датки на дотичні ґімназії, в Рогатині на кн. вкл. ч. 7000 Краєвого Союза кредитового у Львові — Ринок ч. 10; в Яворові — „Дністер" ч. кн. 5968; в Копичинцях тов. „Згода" ч. кн. 496; в Городенці, Пов. Товариство кредитове ч. кн. 414; в Збаражи, Руський Народний Дім ч. кн. 157; в Буськy, тов. „Віра" ч. кн. 100.

В справі яких небудь інформацій чи вияснень просимо звертати ся до Краєвого Шкільного Союза у Львові, Ринок ч. 10 (Просьвіта).

У Львові дня 6. вер. 1910.

За **„Народний Комітет"**:

Др Кость Левицкий,
Голова Народного Комітету, Голова укр. парляментарного і соймового клюбу.

Др Евген Олесницкий,
Парлямен. посол і член Нар. Ком.

Юліян Романчук,
віцепрезидент австрійської палати послів і член Народ. Комітету.

Др Волод. Бачинський,
редактор „Діла" і „Свободи" і секретар Народного Комітету.

За управу Краєвого Шкільного Союза:

Іван Кивелюк,
соймовий посол і член Видїлу краєв., заступник голови.

Др Іван Брик секр.

Віче в McKees Rocks, Pa.

Встане Україна!
І розвіє тьму неволї,
Сьвіт правди засьвітить,
І помолять ся на волї
Невольничі діти.
Тарас Шевченко.

Оттак по словам Батька Тараса зійшлись „на волї невольничі діти" з громади McKees Rocks, Pa., щоб за голосом вічевого дзвона, який лунає скрізь по Америці, уладити віче в справі послїдних подій на університеті у Львові.

Віче назначено на 4 год. з полудня. Вже на півтора години перед вічем почали збиратись люди а кождий вижидав чогось незвичайного, чогось нового. Видно і споре число посторонних людий, гостий з околиці.

Входимо до галї. Простора галя битком набита. Задні місця заняли мущини, передні жінки і дївчата. О год. 4.30 вийшов на підвисшенє д. А. Гальчак, член місцевого комітету ім. Мирослава Січинського і прекрасною, гарно обдуманою промовою відкрив віче.

— Зібрала нас тут — говорив А. Гальчак — невесела новина. Тут ми зійшлись, щоб порадитись над справами, які проживає наш народ у старім краю. Згадавши відтак коротко про університетські події, сказав дальше:

Чи маєм, дорогі братя і сестри, байдужно дивитись на се, як наших батьків, братів і дїтий колять баґнетами, ріжуть ножами, та стріляють мов собак? Чи маємо стояти з заложеними руками, як наших найгарнїйших синів ляцька кормига пхає у сиру могилу? Чи могили сї, що з кождим днем виростають над цьвітом нашого народу, не тронуть нас до живого? Чи маєм те все терпеливо зносити та допустити може до того, щоб з нас, наших рідних, на львівскому ринкови шкіру пасами дерли? Ні дорогі братя! Ми мусим сій гидрі притоптати голову, мусимо перестеречи ворогів, що і ми, тут в Америці, відчуваємо кривди наших братів у старім краю та додамо їм хоч заохоти до дальшої борби за сьвяті права.

Відкривши в сей спосіб віче, за що нагородили його зібрані, в числї понад 500, довготреваючими оплесками і окликами „славно", покликав д. Гальчак до президії о. Стефановича з Пітсбурґа а на почесних предсїдателів усіх предсїдателів місцевих брацтв, які занимались уладженєм віча. На секретарів визначив дд. Бобака і Рідоша, що збори одноголосно затвердили.

Предсїдатель о. Стефанович подякувавши зібраним за вибір, удїлив голосу о. Роткови з Карнеґі, Па., який виголосив реферат на тему „Ідеал Руси-України".

Реферат о. Ротка був високо патріотичний, та зробив на зібраних, особливо жінках і матерях, велике враженє, бо бесїдник звертав ся з зазивом як раз до жінок і матерей, щоб завчасу, від перших хвиль житя дитини вщіплювали в них руського духа і в сей спосіб виховували патріотичну молодіж.

Другий з черги реферат „Про історію боротьби за самостійний український університет у Львові і послїдні події" виголосив Е. Гвоздик з Пітсбурґа. Референт перейшов коротко історію шкільництва на Руси від найдавнїйших часів, представив відтак наші кривди на поли шкільництва під панованєм Ляхів в Галичині і борбу за свою рідну школу взагалї, з окрема-ж борбу о університет, згадав про важнїйші епізоди із сеї борби, головно про початкові галасливі маніфестації, страйки і масову сецесию наших академиків, що мусїли в голодї і холодї тинятись по чужих університетах, вибухи в січни 1907 р., голодівку, аж дійшов до послїдних подій, які закінчились смертию одного із найкрасших синів Руси-України, Адама Коцка.

Тут перервав предсїдатель бесїдникови, та, щоб почтити память погибшого героя, вніс, щоб присутні зазначили се повстанєм з місць, що всї однодушно вчинили.

Не маєм свого рідного краю — говорив референт при кінци — не маєм своєї Неньки-України, але маєм Русинів-Українців. І тому я, бачучи днесь Ваше заінтересованє ся вічем, є певний, що Ви усї, коли-б сего вимагала потреба, пішли-б і буйними головами наложити, щоб свому народови здобути „силу і славу і волю".

F151

Відтак слїдував совісно оброблений реферат о. Ващшина з McKeesport, Pa., який змалював „кривди нашого народу від найдавнїйших часів під московським та ляцьким обухом". Реферат вийшов дуже гарно, бо й вибрав собі о. Ващшин не аби яке жерело; черпати

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

з нього можна подостатком, бо кривд наших — море. І гора станула-б, коли лиш одно місто Петербург побудоване на козачих кістяках, як говорив бесідник. Деякі місця ілюстровали відповідно дібрані виїмка з поезий Шевченка.

По скінченю сего реферату пішов дуже влучно уміщений не так реферат, як, радше сказати, зазивпоклик, так до всіх вічевиків, як і усеї Американської Руси-України взагалі. Виголосив його бувший робітник в микисракскій каррані а теперішний молодий лікар з Ботлєр, Па., др. Іван Кульчицький. Чоловік сей, прибувши до Америки, зайшов до Микисракс, а не маючи ніякої підмоги, наняв ся за простого робітника в желізній фабриці, а доперва звідси, перебувши неодну „гірку годину", призбиравши дещо гроша, пішов учитись до Балтимор, Мд., звідки вийшов недавно укінченим лікарем.

Бесідник представивши коротко потребу образованих, інтелігентних людий Русинів в Америці, взивав горячо, щоб, хто лиш може, старав ся учити своїх дітий та запевнити їм певнійшу будучність. Поклик сей зробив велике враженє на присутних.

Дальший бесідник о. Стефанович промовляв знов горячо за з'орґанізованє наро селянства в Галичині в один великий „Господарський Союз", який би міг опертись затіям ворогів, які за всяку ціну взялись знищити наш нарід, починаючи від головної основи народу, від селянства. Поваяк справа ся була докладно обговорена в попередних числах „Свободи", тому й не буду розводитись над сим. Зазначити лиш треба, що подібно, як і на прочих вічах, так і тут, нарід одноголосно одобрював предложений проєкт та заначував своє вдоволенє відповідними окликами та оплесками.

Під конець промовляв еще о. Балог з Butler, Pa., о потребі зближення і єдности галицьких Русинів з угорськими, за що належить ся бесідникови повне признанє, тим паче, що не всі угорскі священики є тої самої гадки. Воно і правда, со колиб думали усї, як о. Балог, не було б тут такої ворожнечі між одними а другими, які хиба лиш єм ріжнять ся між собою, що одних хоче здавити Ляшня, других Мадяри.

Коли вичерпав ся звичайний порядок віча, зголосились еще два охотники, деклияматори, д. Мартин Пелех і д. Мих. Іванович. Перший з них віддеклямував „Руську землю пітьма вкрила" а другий „Вселенная весели ся". Обох нагородили вічевики грімкими оплесками.

Пішли відтак наші народні гимни, збірка на фонд ім. М. Січинського і субскрипція. Зібрано понад 40 дол. готівкою. Кілько субскрибовано, докладно не знаю, але се буде подане в окремім справазданю.

На вічу ухвалено слідуючі резолюції, які поставив д. Евген Гвоздик:

1. Віче узнає бл. памяти Адама Коцка героєм-мучеником України-Руси і висказує глубоке співчутє Його нещасній Матери.

2. Висказує признанє нашій академічній молодіжи в борбі за університет та взиває до дальших заходів в сій справі, обіцюючи їм підмогу від усеї американської Руси-України.

3. Висказує погорду ляцькій суспільности, як також австрійському правительству, що спиняють основанє самостійного українського університету у Львові.

4. Жадає безпроволочного уступлення намісника Галичини, Бобжинського.

5. Домагає ся поділу Галичини на дві части: руську і польську.

6. Одобрює поступованє наших послів, та взиває їх до дальшої праці в справі піднесеня нашого народу.

7. Взиває весь українсько-руський нарід в Америці до скликування масових віч в справі послідних подій на університеті та до складаня як найбільших жертв на сю ціль.

Е. Г.

Надіслане.

Хвальна Редакціє!

Прошу ласкаво помістити мою відповідь на Борухову допись, в котрій той ренеґат хотів зробити в очах сьвіта і мене таким падлюкою, яким він сам єсть.

Борух пише, що я вішав пси на свого епископа Впреосвященого Владику С. С. Ортинського. Се єсть „боруховська правда", та люде з мого плейзу знають, що коли Крохмальний, Борух і прочая зволоч виреклись гр. кат. віри і приняли російську шизму, я остав своїй вірі вірним і перейшов до гр. кат. церкви до отця Янїцкого на 1 str. в Пассаїку. В часї переходу провідників парохії сьв. Ап. Петра і Павла на 3 str., я був куратором, отже подякував я за шизматицьке кураторство, а навіть коли народила ся менї дитина, я куратор церкви сьв. Ап. Петра і Павла дав окрестити свого сина не Крохмальному, батюшкови, але отцю Янїцькому, гр. кат. сьвященикови. Як-же може бути, щоби я на свою віру і свого епископа плював а рівночасно і на шизму?! Гадаю, що мій поступок і акт хресту моєї дитини як раз говорять те, що коли Борух єсть ренеґатом, гадає, що всї суть такими, а бодай повинні бути. Пригадую Борухови, що той Борух уже плював на шизму (брошурою), тепер плює на гр. католицизм, а закт скоснає, то певно в Турка переверне ся.

Пасаїк, 17. вересня 1910.

Александер Пеляк.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Вересень

22	Ч	Іоакима і Анни
23	П	Минодори
24	С	Теодора
25	Н	14. Автонома
26	П	Корнила сотн.
27	В	Воздв. Ч. Хр.
28	С	Никити, Філ.

З причини відбуваючої ся під сю пору XI. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Cleveland, Ohio, на котру мусїв виїхати і редактор „Свободи", число се може вийти лиш в зменшенїм форматі то є о 4-ох сторонах.

Редакція „Свободи".

— Українська побіда при стрийських виборах. На місце уступившого соймового посла Д-ра Евг. Олесницкого, поставлено з нашої сторони кандидатом свідомого народного діяча Д-ра Евгена Петрушевича, адвоката зі Скольного. На той мандат „рунував" і мастітий кацап, ґаспадін Д-р Александер Савюк. Кацаписка кирнили, бігали і уганяли ся як бішені і доказували прямо чудес, аби свого любимця вибрати, та не удало ся, бо як нам доносять Д-р Евген Петрушевич зістав вибраний 126 голосами соймових послом, а кацап Д-р Александер Савюк дістав всего лише 45 голосів. Не помогли рублї, „ачіщенная" і ріжні пїяцькі бенкети, перемогла наша народна свідомість. Славно!

— Українцї на міжнародним кооперативнім конґресї в Гамбурзї (Німеччина). Міжнародний кооперативний конґрес почав наради дня 6. вересня при участи поверх пяти соток делеґатів. З Галичини прибули на з'їзд зпоміж Українців дир. Омелян Саєвич (Союз кредитовий), інсп. Микола Заячківський (Народна Торговля), Сид. Кузик (Союз ревізийний) та Яр. Литвинович (Днїстер). З російської України є 5 делеґатів: Микола Левитський від артілїв, М. Л. Маркевич від сопинського споживного товариства в Київщині, о М. Ковальчук від кооперативи в Песинках (Поділє), Д. З. Колюх від ольхівської кооперативи (Катеринославщина) та ред. „Сьвітової Зірниці" Єронїм Волошиновський від Подільського товариства господарського. Разом складає ся українська делеґація з девяти осіб.

— Закінченє евхаристичного Конґресу. В Монтреал, Que. (Канада), закінчив ся 21-ий евхаристичний Конґрес, перший в Канадї. На закінченє уряджено величаву процесію, в котрій взяло участь около 100 тисяч вірних. Була се найбільша релїгійна демонстрація, яку коли небудь оглядала Америка. В тій процесії взяло участь 3 кардиналів, 150 архиєпископів і епископів, звиж 2 тисячі пралатів, опатів і канонїків.

— 250-лїтна річниця. Місто Джерзи Сіти, Н. Дж. обходити буде в суботу дня 22-го жовтня 1910 р. 250-лїтну річницю заложення місцевости Bergen, яка нинї становить часть міста Джерзи Сіти і носить назву „Jersey City Heights" (як наші люди називають — гори міста).

— Жертви працї. На торах желїзницї Erie в Джерзи Сіти, Н. Дж. лучило ся в недїлю дня 11-го с. м. страшне нещастє. В хвили, коли робітники працювали в тунелю, упала на них величезна скала забиваючи на місци 10 робітників, а двох поранила так тяжко, що привезені до шпиталю, вскорості померли. Крім них, 8-ох потерпіло тяжкі ушкодження. Нещастє лучило ся як раз в тім місци, де стара желїзниця лучить ся з новою тунелом. В тім місци находила ся ще велика скала, котру інжинєр Moore з 27 робітниками хотїв усунути. Нараз 50 стіп довга а 30 стіп широка скала упала на нещасних робітників. Вість о сїй страшний катастрофі розійшла ся скоро і сейчас кількасот робітників зголосило ся до охоронної праці.

— Вісти з Elizabeth, N. J. І наше місточко Елизабет доєтрою ся гарно до американського мійського житя, повного житєвих брудів і сензацій. Як нам доносять, дня 4. с. м. відбувало ся тут польське весіле, а другого дня на Labor Day, як то уже у них принято, відбули ся поправини. Весїльні гості підпивши собі, почали як на „wojowniczych" нащадків пристало, бити ся, та так щиро „обнимались", що одного свого товариша збили. Забитий полишив жену і 5-ро дітий. Убійників зланано і всаджено до вязниці, де можуть уладити собі довші „поправини". — Одна німецька дївчина мала нареченого, який обіцяв її, що „на „шур" з нею оженить ся. Дізнавшись однак, що она крива, відповів її, що з калїкою не думає женити ся. Дївчина з розпуки поїхала до Нюйорку, наняла готель, а відкрутивши газ, зачадилась на смерть. Трупа перевезено до Елизабет. — Один листонос, Жид загадав женити ся з мадярського християнською дївчиною. Все було би гаразд, та родичі обох сторін не хотїли на їх подруже згодити ся. Молодята так взяли собі той заказ до серця, що она отроїла ся, а він з розпуки застрілив ся.

— Страшне убійство. Дня 14. сего місяця в Ramey, Pa. Іван Дрозд, походячий з села Мичкова, пов. Лїско, замордував в страшний спосіб свою жену, прізуючи її горло бритвою, а опісля і сам себі. Прикликаний лїкар сконстатував у жени смерть, а убійника відослав ще живого до шпиталя в Philipsburg, Pa., где лїкарі мають надію захоронити його при житю. Убійник від довшого часу скаржив ся на хорість жолудка, хотяй лїкарі уважали його за маняка. Після того всего, здає ся, що морд пояснює в наслідок помішання розуму. Шестеро дїтий, з котрих одно було ще при груди зісталo в опіці Всевишнього і добрих людий.

— Наука стріляня в школах. В Австрії задумують впровадити в середних школах науку стріляня. Кромі науки стріляня, курс обнимати буде рівнож відомости о орґанізації військ, читанє мап і уступи з історії воєн. До науки стріляня призначені будуть суботішні пополудня від жовтня до мая. Допущені до тої науки будуть лише ученики двох найвисших кляс, які зголосять ся добровільно. Наука буде теоретична і практична, а власти військові мають прийти школам з найбільшою помочію, достарчаючи їм амуниції, інструкторів, стрільниць і т. п. Кождий біднійший ученик беручий участь в тім курсї отримає безплатно 100 набоїв сліпих і 40 острих річно, заможнїйші мають за острі набої заплатити. Так отже з кінцем XX. століття, помимо нагінки проти мілїтарного мольоху, наука взаїмного морду вдираєсь вже і до молодечих сердець — до шкіл!...

— Памятник Ґетого. В Чікаго, Іл. має стати заходом німецьких поселенців в чудовім парку (Lincoln Park) величавий памятник славного німецького поета Ґетого (Goethe). Зі всіх надісланих взорів праць, приняла комісія проєк шкіцу монахійського артиста Германа Гана, після якого має памятник викінчитись. Так отже шанують Американці народні почування німецьких поселенців, жертвуючи їм найгарнїйше місце для їх славного чоловіка, а наші галицькі опікуни не можуть все таки згодитись на вибір місця для нашого генїя-кобзаря Т. Шевченка і то на землі в городі кн. Льва.

— Крадїжювелїрних дарунків. З Петербурга виїхав до Чорногори на ювилейні торжества ґр. Александер Черников, везучи для чорногорського короля дорогоцінні дарунки та 400.000 франків. Коли їхав з Триесту до Спалята кораблем Льлойда „Кн. Ґогенльоге", його ограблено. Забрано богато цїнних предметів вартости 32.500 корон і готівкою 174 фунтів штерлїнгів. Слїдство викаже, чи була се полїтична крадїж чи звичайна злодїйська штука.

— Телеґраф крізь землю. Знаємо що є бездротний телеґраф. Електрична струя іде воздухом від телеґрафічного апарату висилаючого, до апарату відбираючого, котрий може знаходити ся віддалений о десятки миль. Недавно тому в анґлійских часописях появила ся вістка, що анґлійскому інжинєрови Шармонови удалось приспособити бездротний телеґраф до того, щоб можна висилати телеґраму крізь землю. Зразу не вірили в можливість такого телеґрафованя, але останними днями німецкі інжинєри пробували також телеґрафувати крізь землю. Над одною закиненою копальнею соли, значить на верха, на земли, поставили висилаючий апарат бездротного телеґрафу, а глубоко, в копальни під землею, поставили апарат відбираючий і почали телеґрафувати крізь землю. І показалось, що електрична струя, що передає телеґрами, переходить крізь грубі верстви землї, отже крізь землю можна висилати бездротні телеґрами.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

відбуде ся на дохід Братства сьв. Апп. Петра і Павла в понеділок дня 7-го листопада 1910 р. в гали при латин. костелї сьв. Атаназія в Curtis Bay, Md. Початок о год. 7-ій вечер.

Вступ 25 цнт.

Австрийське Бюро Працї.

Дає роботу до реставрантів, готелів, сальонів, на фарми.

Єсли не маєте роботи то ідїть до того бюра, а там для Вас о роботу постарають ся. Властитель єсть Русин. Попирайте своїх людий.

Адрес:

Austrian Labor Bureau
335 E. 20 STR. NEW YORK CITY

Хто не уміє говорити по анґлїйськи

а хотїв би мати доброго помічника до науки, нехай купить собі

Русько-Анґлїйський ТЛУМАЧ

Сторін 256. Тверда оправа. Цїна 60 центів. Гроші висилайте враз з замовленєм, через моні-ордер або почтовими марками.

Замовляти у:

And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N.J.

Малі фарми

мож набути по дуже низькій цїні, бо тільки за $163, земля урожайна величина 10.000 квард. стіп (с. є. 4 повні лоти). Земля ся лежить між богато фабриками, близько кар і стації желїзничої а віддалена є 40 мінут їзди від Нюйорка в місті Metuchen, N. J. Услівя дуже догідні, мож сплачувати місячними ратами. Спішіть ся, бо земля ся вже майже на розпродажу. Пишіть і приходіть на адресу:

P. DINDA,
26 Cortlandt str., Room 117
New York.
Telp.: 1812 Cortlandt.



Ш. з 17 камінями желїзничий годинник для мущин і жінок, накручує ся без ключика, поволочуваний, з ґваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізьбані. Ходить безусловно точно на спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. —, Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, в тим привілейом, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тодї не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Телеґрафічна адреса „EUROBANK" Число телефону 5928 Lenox

BANK OF EUROPE
(ЕВРОПЕИСЬКИИ БАНК)
FIRST AVENUE, COR. 74th St., NEW YORK CITY.
Штатний банк під державним надзором.

Капітал акцийний і сплачена надвижка	дол. 150,000.00
Ґваранція акціонерів	100,000.00
Капітал акц., сплачена надвижка і ґваранція акціон.	дол. 250,000.00

(Чверть міліона долярів).

ПРИЙМАЄ щадничі вкладки на процент від одного доляра почавши.
ВІДСОТКИ від щадничих вкладок платить два рази до року 1 січня і 1 липня.
ЧЕКОВЕ КОНТО від $100. почавши.
ВИМІНЮЄ чужі гроші.
ПРОДАЄ І КУПУЄ цїнні папери і купони.
ВИСТАВЛЯЄ дрефти до всїх частий сьвіта, передовсїм до Галичини, Буковини і Росії.
ПОСИЛАЄ ГРОШІ до Европи, передовсїм до Галичини, Буковини, Росії і до всїх частий сьвіта.
ПОСИЛАЄ ГРОШІ ТЕЛЕҐРАФІЧНО.
УДІЛЯЄ найлїпших рад і інформацій для подорожуючих з Америки до Европи і виїзджаючим з Европи до Америки. — ПИШІТЬ ПО ШИФКАРТИ.
ПРОДАЄ ВЛАСНІ ЧЕКИ для подорожи (Traveler's Checks).
УДІЛЮЄ позичок на реальности і цїнні папери.
ПОЛАГОДЖУЄ судові і військові справи старокраєві і американські.
ВИРАБЛЯЄ паспорти і помагає при стараню ся о папери горожанські (Citizen papers).
КОЛЕКТУЄ пейду.

Переписка у всїх мовах середної Европи.

BANK OF EUROPE
Начальник: „ОСИФ ПИТЛЇК,
директор Центрального банку ческих щадниць і Банку „Bohemia" в Празї.

Хто пришле нам точні адреси своїх знакомих, отримає красний дарунок.

Головні банкові получення в Австрії

„BOHEMIA" акцийний банк в Празї, одинокий австрійським правительством концесіонований банк для охорони еміґрантів.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК ЧЕСКИХ ЩАДНИЦЬ В ПРАЗІ
(Ústředni banka českých spořitelen)

зі своїми філїями: у Відни, Львові, Кракові, Чернівцях, Берні і Триесті.

Загальний оборот Центрального банку ческих щадниць виносив в послїднім роцї 6,342.510.000.00 (шість тисяч триста сорок міліонів корон).

Акціонерами того банку є 1233 австрийських банків, між котрими знаходять ся всї більші руські банки як: Товариство взаїмного кредиту „Днїстеръ" у Львові, Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Союз руських хлїборобських спілок на Буковинї „Селяньска Каса" в Чернівцях, Лемківский банк в Новім Санчи, Кредитное Общество „Самопомощь" въ Станиславовѣ і много иньших.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SWOBODA"

(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
184 Hudson St.,
Published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSZYN, Superintendent
Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешканя:
326 Rose Hill Place,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ. editor,
184 Hudson St.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW, manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

Русини!

Братя і Сестри!

Чи Ви знаєте про се, що **дня 2-го Октобра** має бути

ПОСЬВЯЧЕНЄ руської катедральної церкви?

Чи знаєте, що се сьвято єсть найбільшим зі всіх народно-церковних сьвят?

Се перше наше сьвято на нерідній вітчині.

Посьвяченя довершить Іх Ексцеленция Митрополит А. Шептицкий при співучасти Преосьв. Кир Сотера, а також і при співучасти кількох римо-кат. Архієпископів і Епископів.

На се сьвято запрошуємо всіх Русинів гр. католиків, Славні Братства і парохії. Явіть ся численно. Зголошуйте ся до 20-го с. міс., щоби ми могли для всіх замовити місце.

Точний порядок оголосить ся в „Свободі" і „Душпастири! — До побачення!

Катедральний Комітет.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицкий,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Геодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Box 1464 Olyphant, Pa. Lack Co.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин,
Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешканя:
326 Rose Hill Place,
Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський, 184 Hudson St. New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 84 Hudson St., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton St., Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!



„Руский Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00.

б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить його роду родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разї оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб присилали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні почеру.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

До всіх Вп. Секретарів і Орґанізаторів відділів Р. Н. Союза.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декляраций без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано на яке посмертне член хоче належати перечеркненем слова **ціле** або **половину** посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив які єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або рускої віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і присилати враз з деклярациями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза в Америці.

Рух
в відділах Р. Н. Союза

STAPLETON, N. Y. Дня 10-го вересня с. р. відбув ся річний мітинґ Братства сьв. Арх. Михаїла, від. 211 Р. Н. С. На сїм мітинґу вибрано слїдуючий новий уряд: Прокоп Бусель пр., Мих. Теребуш секр., Марко Каралюс кас., Петро Торбин до контр. комісії а Мих. Бусель як надзиратель хорих.

HAZLETON, PA. Бр. сьв. Кирила і Методія від. 185. Р. Н. С. подає до відомости своїх членам, що річний мітинґ сего братства відбуде ся дня 2-го жовтня 1910 р. в церковній гали о год. 1-ій пополудни. На сїм мітинґу предложить ся справоздане касове, рівнож відбуде ся вибір нового уряду. Хто з членів не явить ся на сей мітинґ заплатить кари 50 цнт., урядник і дол. Всї довжні члени мають вирівнати на сїм мітинґу свої залеглости, в противнім разї будуть виключені так з Братства як і з Р. Н. Союза. — Й. Стеч предс., Петро Семута секр.

Пошукуваня осіб

(Оголошеня в сїй рубриці коштує по 2 цнт. від слова).

— Я Василь Скородиньский, замешкалий на Sagon (Hickory Ridge) в околици Шамокін, Па. походжу із Галичини, повіту Кросно, село Ольховець, пошукую свого вітця **Михайла Скородиньского**, котрий прибув до Америки перед 18 літами, а 6 літ як не знати де подів ся і не дає ніякої чутки.

Василь Скородиньский,
Hickory Ridge,
37-38 Shamokin, Pa.

Рідка спосібність.

Бучерня і ґросерня на продаж в добрій місцевости де робота іде добре. Бизнес вироблений, та продає ся тільки за для важної причини. Можна набути сей штор за пристуйну ціну.

По близші інформації писати:
M. Jankowski
c/o SIMON MACH, banker
155 First Str. Elizabeth, N. J.

Подаю до відома ширшому загалови, що в моїй

Заграничній канцеляриї правничій

полагоджую всякі старокраєві справи правні і то: повномочія, контракти купна і продажи, заміни, даровизни, всякі спори о довжні квоти. спори фамілійні, пертрактациї спадкові, стягане належитостей і т. д. Продаю і купую маєтки в Краю. Подания о увільненє від вправ військових як також занельдоване до асентерунку полагоджую в приписаній дорові урядовій

ЗВЕРТАЮ ВАШУ УВАГУ на справи спадкові і стягане належитостей. Перепроваджене сего рода справ є моєю спеціяльностію. —

Важне. Зазначую, що єсьм правником австрійським, проте канцелярія моя є одиноко компетентна до перепроваджения всяких справ правних в Старім Краю. Єсть се дуже важне для всїх тих, що мають до полагодженя які небудь справи в Старім Краю, бо суть тут преріжні т. зв. „бюра адвокатскі," однак з певностію не найдете там правдивого правника крайового.

Для вигоди місцевих і доокрестних Русинів, канцелярія моя отворена щоденно до год. 9-ої в вечер, а в неділї до 4-ої по полудни.
Приходіть отже або пишіть на адресу:

EMANUEL TEODOROWICZ,
FOREIGN LAW OFFICE.
150 East 7th Street, NEW YORK, N. Y.



Петро Ярема
руський погребник
випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
(між 7-ою а 8-ою ул.)
Телефон: Orchard 2568.

Найновійша, найлїпша і найкрасша машина до шитя.
Цїлком нова, впрост з фабрики.



Шиє прекрасно, легонько і тихо Чужі аґенти продають такі машини по $50.00. Інструкції задармо на письмі в рідній мові. Пришліть $5.00 задатку, а я Вам пришлю машину аж на Ваш плейс. Решту грошей заплатите пізнійше. Хто хоче таньшу машину, нехай пише по цїнник. Пишіть по руськи, або так як знаєте. Адрес такий:

STEPHEN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Русини Пітсбурґа! ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо **Корабельні Карти** на найліпші лінії, а **гроші** до краю висилаємо по почтовім курсі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, **Pittsburg, Pa.**
И. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас
Ол. Бучак, ур. банк.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку **Доктор прав**

ЮЛІЯН ЧУПКА
Консулярний комісар.

Полагоджує всї справа в Галичині. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи війскові. Опоряджує контракти, повномочія і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні. 2-

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.

Адрес почтовий:
JULIAN CZUPKA, LL. D.
3 N. MAIN STR. WILKES-BARRE, PA.

ЗЕМЛЮ не дасть Вам нїхто даром!

Хто хоче купити добру землю, нехай прибуде до Rib Lake, Wis. Земля за готівку або на сплати. Польо урожайна, підсонє здорове. Осідають тут масами на стало Русини і Славяне. Працю стану дістане кождий, хто лиш хоче. Ціна від 6 до 10 долярів за акер. Кождий з малим капіталом може легко запевнити собі независиму будучність.

Прийдіть, або пишіть на адресу:
36-39
Jakob Kapitz,
F152 Rib Lake, Wis.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично - сатиричну часопись **„ШЕРШЕНЬ"** !!!
Коштує $1.50 на рік. —
SZERSZEN
439 N. 6-th. Ave. SCRANTON, PA

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Сильні мясні нїчо Вам не поможуть, наколи Ви терпите на Ревматизм PAIN EXPELLER сильно втираний сейчас принесе Вам полекшу і усуне причину болїзни. — В цїнї по 25 цнт. і 50 цнт. по всіх друґсторах.
F. Ad. RICHTER & CO.
215 Pearl St. New York.
Позір на охоронну марку „Котвиця"!

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00.

Заснований 1864 року.

Правадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоілись протягом послідних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія.
Одинока без пересїдания поміж
Америкою і Росією.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ
відпливають з Ню Йорку:
„Літуванія" — — 29-то септем.

Цїни шифкарт:

До Роттердаму.		До Лївадії.
$27.00	III кляса	$34.00
$33.00	III уліпшена кл.	$40.00
$43.00	II класа В	$50,00

З Лїбави:
II кляса A $57.50 — II кляса B — $52.50 III кляса $38.50.

Кромі того пасажири III-ою клясою платять $4.00 як таксу жадану американським правительством. 2—5

A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

ВИРОБИ БРАЦКІ
шаблі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словенськи або польськи.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

METALLIC HEELS AND COUNTERS

Металеві обцаси і запятки.

Для майнерів, каменярів, фармерів і всіх, що роблять при тяжкій роботі.

Се відносить ся до Вас. Вони зроблені зі сталї. Лекші від шкіри. Перетревають чоботи і защадять Вам гроші. Легко їх прикріпити. Кождий швець Вам їх наложить або дістанете їх враз з чоботами у Вашого купця. Пишіть по книжочку, зотрої довідаєтесь більше.

UNITED SHOE MASHINERY CO.
Boston, Mass.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Tel. 887 Orchard **ШИФКАРТИ!** Член Р. Н. Союза

Руська Корабельна Аґенція і Адвокатско-Нотаріяльне Бюро

Єсли хто наміряє їхати до старого краю, або спровадити родину чи знакомих, нехай перше удасть ся до моєї Аґенції, а переконає ся, що у мене буде найлучше обслужений.

Моя ціна за шифкарту до Ротердаму 23 дол.
З Ню Йорку аж до самого Львова 30 дол. 65 цнт.

До Одерберґу	дол. 28 60	До Бродів	дол. 31.10
„ Осьвенціма	„ 28 70	„ Тернополя	„ 31.25
„ Кракова	„ 29.00	„ Підволочиск	„ 31.45
„ Тарнова	„ 29.35	„ Черновець	„ 31 50

З старого краю шифкарти коштують 34.50 дол. вже з оплатою 4.00 дол. еміґрацийним властям.

Хто з плейзів хотів би спроваджувати зі старого краю своїх знакомих і кревних, нехай спроваджує їх через мою Аґенцію.

Ті, що від'їзджають до краю, нехай пришлють 2 доляри задатку, а замовить ся їм місце на шифі; повідоміть мене рівнож, коли і котрим треном будете їхати, а мій аґент переведе Вас зі стації до нашого офісу без жадної доплати.

В моїм офісі полагоджують ся всякі справи так старокрайські як і американські. Хто отже має яку справу, нехай удасть ся особисто або листовно на адресу:

G. KUNASHEVSKY
179 East 3rd Str., New York, N. Y.

„ДУШПАСТИРЬ“

є се прекрасна, щиро-руська церковно-народна ґазета.

Вона виходить у Філядельфії кождого місяця і подає красні духовні науки, ріжні річи релїґійно-морального змісту та відомости зі сьвіта. В Душпастир-і печатають ся важні для всїх оголошеня гр. кат. Епископскої канцелярії. Є там красні образки (ілюстрації) Сьвятих і описи їх житя. Не брак там навіть веселих і здорових жартів.

„ДУШПАСТИРЬ“ коштує на цїлий рік так в Америцї як і в старім краю дуже мало, бо лише 1 дол. 20 центів.

Гроші на „Душпастиря“ треба посилати почтовим переказом (money-order-ом) на адресу:

Rev. Zachary Orun, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Новість! Кождий може бути сам друкарем. Кождий потрафить зробити собі сам печатку за тані гроші. **Новість!**

Ми постарали ся о **руські ґумові букви** яких до сего часу в Америцї не було.

В пуделку знаходить ся 312 руських букв, форма на печатку о 3 рядах, ручка, фарбка і щипцї; всьо то разом коштує 75 центів.

Маємо також латинські букви по 25, 50 і 75 центів.

Аґентам відповідний рабат. — Гроші треба присилати моні-ордером, бо стемпсів почтових не принимаємо.

RUSKA KNYHARNIA
439 NORTH 6th AVENUE, SCRANTON, PA.

Сей великий ґрафофон можете купити за готівку або на сплату.

Сей ґрафофон є найцїннїйшим в усїх попередно проданих, є уміщений в гарній магоневій скрипочцї величини 12 квадр. цалїв в поверхні а 6 цалїв високости, має звдібну трубу 16 цалїв в пересїку і сильний мотор. Підойма відшпилька є лискуча і нїкльована як також апарат до передаваня голосу. 10-цалевий рухомий кружок на рекорди має нїкльові береги. Грає все.

За готівку $20.00 з 5-ма 10-цалевими подвійними рекордами, до вибору.

На сплату $22.00 з 3-ма 10-цалев. подвійними рекордами, до вибору. При купні жадаєсь 12 долярів, а решта по 2 дол. місячно. 5 міс. на сплату.

З понизшого спису можете собі вибрати числа рекордів.

Сї русько-українські рекорди суть спроваджені з Галичини, грають з обох боків і коштують всего 65 центів.

3244	„У гаю, гай“, сьпівав М. Люб. Cross Полька — війск. муз.	3242	„Ой у поли три керниченьки“. Сиґналовий марш — оркестра.
3221	„Зеленая рута“, „Ой за гаєм“. Рах, цях, цях — полька орк.	3240	„Ой під гаєм зелененьким“. Ковачок, руський танець.
3243	„Хусточко-ж моя“, сьпів. Л. Леґінка — гуцул. танець.	3223	„Ой не забудь“, сьпів. Григ. Полька-мазурка — оркестра.
3233	„Вилетїли орли“, сьп. Грегор. Краковяк — військова музика.	3079	„Народив ся Христос“ (дует) „Спокійна ніч, ніч сьвята“.
433	„Гей на горі, там женцї жнуть“ „Дївча в сїнех стояло“.	434	„Коваченько куда йдеш“. „Змарнїв я“.
435	„Стоїть явір“. „Ой місяцю“.	436	„Гей же до чарки“, акад. хор. „Над Прутом“.
437	Арменський вальц. Експертатинський вальц.	762	Домашна полька — гармонія. Американський танець.

Пишіть до нас по катальоґи граючих машин, машин до шитя, бритов, гармоній і музичних інструментів.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO., 129 7th St., New York.

ДАРОМ вилїчите себе самі!

Ліки „Galen“ вилїчили тисячі людий, вони вилїчать і Вас. Пощо платити великанські суми гроший за лїчене наколи Ви можете вилїчити себе самі і таньо. Пришліть свою точну адресу, імя і прозвиско і пишіть який нумер з 10 лїків Ви хочете, а ми Вам зараз вишлемо одну прібку даром. **Rumatina** лїчить ревматизм, невральґію. **Pepsola** лїчить болїзни жолудка і т. п. внутрішні недуги. **Fortola**, патентований лїк для нервозних, ослаблених та утративших полові сили. **Sanquinola** вилїчує лихорадку, малокровність і др. **Asmola** лїчить зі знаменитим успіхом всї грудні болїзни, як чахотку, астму і хронїчний кашель. **Virola** лїчить трипер, виливи і т. п. **Hemora** вилїчить в короткім часї гемороїди і затроєнє крови. **Merpota** цїлковито лїчить сифіліс і рани по тїлї. **Pelocresce** являє ся хорошим лїком проти випаданя волося і болю голови. **Profilacta** вилїчує в короткім часї всї жіночі недуги. Пишіть до

GALEN CHEMICAL CO., 2121 Broadway, New York City.

Земля на продаж!

В Явірнику руськім, почта Улюч, Галичина, єсть зараз до розпродажи більшими парцелями або поодинокими морґами двірський обшар (т, з. мурований двір) враз з лїсами і будинками. Своя цеґольня в місци, тартак в сусїдстві, легко будовати ся, а також вже готовий менший фільварок (50 морґів поля з луками) враз з мешканєм і господарськими будинками. Церква і школа з викладовым язиком руським під боком. Грунт дуже урожайний і легкий до управи. Цїна морґа від 400 до 1000 корон, тягарів нїяких. Відомість в Зарядї мастку на місци або у о. Т. Савойки, пароха в Селисках п. Динів.

ДАРОМ!

Дамо Вам сю прекрасну срібнозвучну $10 долярову Hohner-а імпортовану ґармонїю зовсім ДАРОМ, єсли поручите наш тютюн Вашим приятелям. Се є правдивий першорядний інструмент, за котрий Ви мусїлиб заплатити в склепі $10.00. — Не числимо Вам за него ані цента. — Ми пішлемо Вам деякі з наших тютюнів як **Російский, Австрійский, Турецкий і Босняньский** на папіроси і до файки, всего **вартости $6.00**. Ви можете їх легко продати Вашим приятелям, позаяк сї тютюни мають сьвітову славу; **їх-же Европейцї дуже люблять**. В сей спосіб поможете нам розголосити наші Тютюни. 36-39

В тім самім пакунку з тютюном пішлемо Вам сю **милозвучну Гармонїю**. За тютюн числимо Вам всего $6.00. Пішлїть нам лиш 50 цент. почтовими марками враз з Вашим замовленем, а решту $5.50 заплатїть на офісї експресовім, де можете також оглянути **Тютюн і Гармонїю**.

Єслиж пришлете цїлу належитість $6.00 враз з замовленем, то ми пішлемо Вам ще як **осібний дарунок гарне фонтенове перо**. Дамо Вам все, що обіцюємо, або звернемо гроші. Ми єсьмо вірогідні, тому не відкладайте з замовленем, а дістанете **сю срібнозвучну гармонїю даром**.

European Tobacco Co., 33 Leonard Str., Dep. 52, New York.



ДАРОМ револьвери. бритви. біжутерії і и.
Небувала доси так дешева нагода!

Щоби чим скорще випродати наш великий запас славних американських годинок, ми постановили давати **ДАРОМ**, через 30 днїв, до кождої годинки: 1 гарний 5-доляровий полїрований сталевий **револьвер** на 7 стрілів, 1 загально знану 2 долярову **бритву Котлера**, 1 першорядної якости подвійний **голярський пасок** вартости 1 дол., 1 подвійно золочений **ланцушок з дармовисом** (50 цнт), 1 пару **шпинок до маншетів** (50 цнт.), 1 елеґантну **шпильку** (25 ц.), 1 ґарнітур з 4 шпинок до ковнїрців (10 ц.). **Всї** ті так ужиточні презенти, вартосри ($9.35), посилаємо **даром** з кождою замовленою годинкою, мужеською або жіночою. Ся годинка має знаменитий викладаний каменями осередок, **ґарантований на 20 лїт**, накручуєсь автоматично, має найновійші удосконаленя, іде докладно. Окладки подвійно золочені правдивим золотом і гарно ґравіровані. Хотяй ся годинка є вартости $15.30, ми вишлемо її кождому на **C. O. D.** (за післяплатою) за **$5.95** з правом **вільного огляненя її**. Єсли будете з неї вдоволені, заплатїть аґентови $5.95 і за пересилку а годинка і всї дарунки будуть Ваші. Інакше не платїть, а аґент зверне товар на наш кошт. Се Вас нїчо не коштує побачити. Наші річи мають покуп, і ми радо беремо на себе ризико. Єсли пришлете **$5.95** з замовленем ми оплатимо пересилку і дамо Вам ще **камінь до остреня бритви** вартости 1 дол. Повір! Дамо Вам **одну годинку і всї дарунки**, єсли замовите 6 годинок відразу за $35.70. Скажіть яку хочете годинку, мужеську чи жіночу. Памятайте, що замавляти можна лиш до 30 днїв. Пишіть днесь!

CARROLL CUTLER & CO., 355 Manhattan Bldg., Chicago, Ill.

Найновійша імпорт. граюча машина фоноґраф даром!

Сю машину отримає даром кождий хто замовить нашого російкого тютюну за **$6.00**. Не вимагаємо від Вас нїчого більше, лишень, щоби Ви при кождій нагодї поручували наш тютюн і нашу фірму своїм приятелям і знакомим.

Сей імпортований фоноґраф є вроблений з **найлїпшого металю**, заосмотрений великою **нїклевою трубою** і віддає чисті, виразні і сильні звуки. Посїдаючи наш фоноґраф, можете в кождій хвили урядити у власній хатї музичний концерт. Вистарчить лиш накрутити машину і наложити рекорд, а почуєте найкрасші піснї народні, робітничі, весїльні, випятки з опер і оперет, музику на поодиноких і зложених інструментах, а також оркестр військових. Слухаючи се, не лиш Вам і цїлій Вашій Родинї мило перейде час, але розвеселите також своїх приятелїв і сусїдів. (34—37)

Наш фоноґраф є одним з найлїпших, які суть під сю пору знані. За такий фоноґраф Ви мусїли би заплатити **в кождім шторі найменше $12.00. Ми даємо Вам сей фоноґраф цїлком даром.** Пришлїть нам 50 центів задатку (марками), а ми пішлемо Вам найлїпший російський тютюн вартости $6.00 і сей правдивий імпортований фоноґраф враз з рекордами і поясненями ужитя. По огляненю в експресовім офісї доплатите решту $5.50. В хатї можете випробувати наш фоноґраф і переконати ся о його вартости, а єслиби Ви не були вдоволені, можете звернути нам тютюн і фоноґраф, а ми **відошлемо Вам всї вплачені гроші**.

Повисше предложенє є ясне і зрозуміле і нема в нім нїякого ризика або втрати. Користайте з нагоди сейчас, а побачите, що будете вдоволені.

RUSSIAN TOBACCO COMPANY
132 Nassau St., Dep. 8, New York, N. Y.

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затруднює добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимцї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарнї „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом сьв. Арх. Михаїла.

„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від .... $30—65.00
Ризи сьвітлі від .... $35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стихарі від .... $6.00 „
Ручники, илитони, хоругви з образами від $30.00 і в.
Чаші від .... $20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від $20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїнї.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройці ручно декоров. 5, 6·50, 7, 9.50 д. | Угля до кадильниці ...... 28 цнт.
Пачка (120) запалачів ... 24 цнт. | Олива ґальон .... 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт .... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт .... 22 „
Сьвічки стеаринові .... 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Кадило 50 і 55 цнт. за фунт.

TURKEY RED

CIGARETTES

виробляють ся з найчистїйшого турецького тютюну і визначають ся знаменитим запахом, який находить ся лиш в циґаретах найлїпшого рода.

TURKEY RED CIGARETTES

TURKEY RED EGYPTIAN CIGARETTES.

Купіть пачку ще нинї

Спробуйте лиш одну пачку, а певно нїколи несхочете курити иньших. Президент Злучених Держав не може курити лїпших від TURKEY RED CIGARETTES.

Продаєсь по всїх склепах.

S. Anargyros, корпор., власність The American Tobacco Co.

10 FOR 10¢

Оден з найбільших броварів в Америцї.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str.. Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.